

Handbuch Wolf

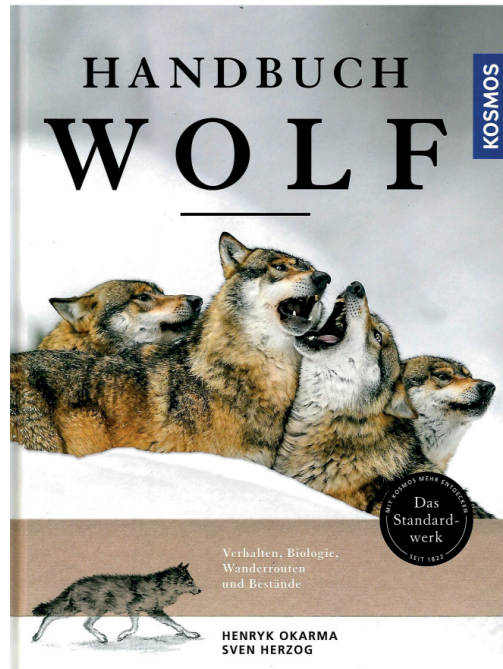
Handbuch Wolf. Verhalten, Biologie, Wanderrouen und Bestände.

H. Okarma & S. Herzog 2019. Franckh-Kosmos, Stuttgart, Duitsland. 312 pagina's, 81 figuren, 13 kaarten, ca. 200 foto's. ISBN 978-3-440-16433-4.

Professor Henryk Okarma schreef in 1997 een monografie over de wolf in het Pools. Dit standaardwerk werd vervolgens in drie andere talen vertaald: Duits (1997), Frans (1998) en door Herman van den Bijtel in het Nederlands (2000). In 2002 volgde nog een Duitse bewerking door Dagmar Langwald. In 2015 publiceerde Henryk Okarma een tweede geheel herziene editie in het Pools, die twee keer zo dik is als de eerste monografie uit 1997. Vorig jaar verscheen daarvan een geactualiseerde bewerking in het Duits, met professor Sven Herzog (Technische Universiteit Dresden) als mede-auteur. Die nieuwe Duitstalige bewerking wordt hier besproken.

Okarma heeft zelf ruim veertig publicaties over de wolf op zijn naam staan en werkte van 1986 tot 1996 bij het Mammal Research Institute (Poolse Academie van Wetenschappen) in Białowieża. Daarna ging hij werken bij het Instituut voor Natuurbescherming van de Poolse Academie, waar hij tot 2018 directeur was.

Het boek presenteert een schat aan informatie over vele aspecten van de wolf in heel Europa: gedrag, ecologie, lichaamsbouw, verspreiding en interacties met mensen en vee. De auteurs beschrijven de wolf als een intelligent, sociaal, flexibel en mobiel dier. Okarma en Herzog zetten in hun boek de wolf niet op een voetstuk en pleiten voor het doden van probleemwolven als de risico's of schade niet meer acceptabel zijn. Het is in hun ogen noodzakelijk dat wolven schuw blijven.

In het boek wordt veel aandacht besteed aan het herstel van de wolvenpopulatie in Europa en hoe de door vervolging in ons werelddeel gefragmenteerde populaties weer aan elkaar groeien. Okarma en Herzog verwachten dat in Beieren of Oostenrijk binnenkort de aansluiting zal gebeuren van de Italië-Alpen populatie met de Oost-Europese populatie. In mijn ogen zou dit ook kunnen gebeuren in Süd-Tirol (Italië) waar zich in het jaar 2010 Alpenwolven hebben gevestigd en de Sloveense wolven niet ver weg zijn.

De auteurs wijzen op een voorkeur van wolven voor edelherten als prooi. Dat wolven zich nog nauwelijks vestigen in Zuid-Duitsland schrijven zij toe aan het nulstandsbeleid voor edelherten in grote delen van Beieren en Baden-Württemberg vanwege de belangen van de bosbouw. Aan de andere kant erkennen de auteurs dat wolven flexibel zijn en bij gebrek aan edelherten prederen op andere hoefdieren zoals jonge wilde zwijnen en reeën.

Het boek bevat helaas misvattingen over de

reikwijdte van de Conventie van Bern en de Habitatrichtlijn. De auteurs noemen dat de wolf op Bijlage II en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn staat, maar Polen heeft bij de toetreding tot de Europese Unie bedongen dat de wolf in Polen niet de strikt beschermde status van Bijlage IV kent, maar een soort is van Bijlage V: jachtwild dat benut mag worden als de staat van instandhouding maar niet verslechtert. Ook de Conventie van Bern helpt de wolf in Polen niet. Polen heeft bij toetreding tot deze conventie de wolf uitgesloten. Interessant is dat Polen ondanks het ontbreken van internationale verplichtingen toch de wolf strikt beschermt. Polen is qua aandacht voor dierenwelzijn te vergelijken met de stedelijke samenlevingen van West-Europa. Jarosław Kaczyński, partijleider van Recht en Rechtvaardigheid (PIS), die een absolute meerderheid in het Poolse parlement heeft, speelt hierin een grote rol. Zijn aandacht voor dierenwelzijn heeft door een verbod op de nertsenhoudery zelfs in september 2020 geleid tot een breuk in zijn partij Recht en Rechtvaardigheid, met als eindresultaat dat Kaczyński het parlement verlaat en als vicepremier toetreedt tot de ministerraad en voorzitter wordt van een 'comité voor staatsveiligheid', dat toezicht gaat houden op defensie, binnenlandse zaken en justitie.

De eindredactie van het boek is onvolgende geweest. Er zitten nogal wat taalkundige onvolkomenheden in. Heel storend is dat figuren en hun bijschriften onvolledig zijn,

bijv. het bijschrift *Populationsdichte und Jagdstrecke* bij figuur 13, waar de lezer maar moet raden dat het om Polen gaat of elders bij *Überreste eines Alttieres* raden dat het een edelhert is. Figuur 194 blijkt een kaart van de bosgebieden van Polen en de Natura 2000-gebieden die vanwege het voorkomen van wolven aangewezen zijn. In het bijschrift staat echter *Natura 2000-Gebiete in Polen*, maar die staan juist lang niet allemaal op deze kaart. Veel figuren zijn lelijk, onduidelijk en onbeholpen.

Ondanks onvolkomenheden, is met een prijs van maar circa € 45,- *Handbuch Wolf* een goede koop voor wie de Duitse taal een beetje machtig is, in aanvulling op 'De wolf terug. Eng of enerverend', een boek dat ik eerder besproken heb, in Lutra 59 (1/2; 2016). Dat boek in het Nederlands is verschenen in 2015, nog vóór de eerste officieel erkende wolf in ons land: dat rare beest dat in het grensgebied van Drenthe en Groningen met Duitsland overdag dwars door dorpen trok. Een broer van die eerste Nederlandse wolf is de eerste wolf die in Duitsland legaal afgeschoten is, vanwege ernstige agressie tegen aangelijnde honden. Deze wolven waren van het probleemroedel Munster op de Lüneburger Heide, dat mogelijk door mensen is gevoerd.

Johan B.M. Thissen

Mansberg 7
NL-6562 MA Groesbeek
Nederland
Johan.thissen@xs4all.nl